

інфраструктури; застосування екологічних податків – посиленню грошових надходжень у дохідну частину бюджету міста, які надалі можна скеровувати за цільовим призначенням.

Загалом використання інструментів досягнення стану соціо-еколого-економічної безпеки дасть змогу забезпечити належні умови проживання на території міст та агломерацій і для теперішніх, і для майбутніх поколінь.

Література:

1. Герасимчук З. В. Оцінювання стану та регулювання економіко-екологічної безпеки регіону: теорія, методологія, практика : [монографія] / З. В. Герасимчук, М. Ф. Аверкіна. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – 240 с.

Паценко О. Я.

магістр

Фомін М. В.

доцент кафедри туристичного бізнесу

Харківська державна академія культури

м. Харків, Україна

ВІТРИЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ, СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Вітрильний або яхтовий туризм на сьогодні є одним із видів активних видів відпочинку, що найдинамічніше розвивається у світі. Він передбачає тимчасові виїзди туриста за межі постійного місця проживання з метою короткострокової подорожі, протягом якої засобом пересування й основним місцем ночівель є вітрильна яхта, що перебуває у власності або взяте в оренду [6].

Традиційно вважається що яхтинг це елітарний відпочинок. Але останнім часом він стає все більш демократичним та доступним туристичним напрямом. Про його популярність в зарубіжних країнах свідчать наприклад, той факт, що у Франції (населення близько 55 мільйонів чоловік) вітрильним спортом і яхтовим туризмом активно займаються близько 3 мільйона чоловік (близько 5,5%), для цих цілей обладнано більше 120 яхтових гаваней і

яхтових марин. Взагалі в Середземноморському басейні налічується понад 700 тисяч яхт, кількість яких день у день безперервно зростає [4]. Так, наприклад, щороку кількість туристів, що обирають подорожі на яхтах в Греції становить понад 2 500 тисяч чоловік, в Італії – 700 тисяч чоловік, Франції – 1 200 тисяч осіб, в Швеції – 120 тисяч чоловік, Фінляндії – 30 тисяч чоловік і в Естонії 20 тисяч осіб [5].

Яхтинг-туризм – це комплекс послуг, що традиційно включає: оренду як круїзних, так і спортивних яхт та вітрильників з екіпажем і без (при наявності у туристів відповідних навичок і міжнародних сертифікатів); прийом і обслуговування власних яхт туристів в різних портах і на яхтових стоянках світу; розробку яхтових маршрутів із забезпеченням необхідної інфраструктури; організацію парусних трофі, регат і флотилій, а також забезпечення участі у регулярних міжнародних змаганнях і флотиліях; навчання керуванню вітрильними/моторними яхтами, сприяння у отримання міжнародних сертифікатів; технічне та юридичне консультування, сприяння в отриманні віз та інших необхідних документів для яхтового походу, та інше.

За типом яхтового туру вітрильний яхтинг-туризм класифікується: круїзний; чартерний; екстремальний; рекреаційний; екскурсійний. Круїзний поділяється на подорожі на традиційних і старовинних вітрильних судах та на круїзи на моторних яхтах. Чартерний передбачає оренда судна з екіпажем або без на певний термін. Рекреаційний передбачає прогулянки на яхті з метою відпочинку. Екскурсійний – екскурсії, що проводяться з борту вітрильних суден [2, с. 294-502].

Крім іншого, Середземноморський туристичний регіон за даними Всесвітньої туристичної організації протягом багатьох років залишається найпопулярнішим в Європі та світі. В 2018 р. кількість туристичних відвідувань в регіоні перевищила 710 млн туристів. Протягом 2019 р. кількість збільшилася на 5% [7]. Серед найпопулярніших напрямів все більшу роль займає активний відпочинок. Місце яхтингу як форми туризму також постійно збільшується.

Що до стану розвитку яхтингу в Україні то необхідно вказати, що цей напрям має значну історію та традиції, які виникли ще за часів масового спорту в СРСР. Фактично, на кожному значному водоймищі існували центри спортивного яхтингу. В межах УРСР

існувала спеціалізована інфраструктура, що передбачала систему будівництва спортивних вітрильників, дитячі та юнацькі яхтклуби, систему підготовки спортсменів – яхтсменів, існували спортивні бази. Яхтинг вважався одним з видів спортивного туризму, як й іншими напрямками активного відпочинку яхтингом опікувалися профспілки [1]. За часи незалежності яхтинг пройшов довгий та складний шлях але значна частина традиційної інфраструктури залишилася та продовжує використовуватися за призначенням.

Аналіз ресурсної бази дозволяє стверджувати про значні перспективи розвитку яхтового туризму в Україні. В першу чергу це стосується значного обсягу водних ресурсів, кордони України омиваються водами Азовського та Чорного морів; крім того, це доповнюється ще й внутрішніми водами (штучні «моря»), що створені каскадами дамб на річках України, в першу чергу на Дніпрі) [3, с. 32-53]. Такі особливості географічного розташування створюють значні перспективи для розвитку яхтингу в Україні.

Аналіз берегової смуги, особливостей стану та привабливості туристичних об'єктів з одного боку, та туристичних потоків з іншого дозволяє зробити висновок, що найперспективнішим є розвиток яхтового туризму сам на Чорноморському узбережжі, на території Херсонської, Миколаївської, Одеської областей. Що стосується питання погодних умов, то аналіз демонструє, що яхтингові подорожі мають найбільші перспективи з травня по вересень.

На сьогодні, цей регіон має в значній мірі розвинуту інфраструктуру. В першу чергу це пов'язано з транспортом. В регіоні діють міжнародні аеропорти, що сприятиме залученню іноземних туристів. Для розвитку внутрішнього туризму функціонує розвинута залізнична та автомобільна мережа. Безпосередньо для розвитку яхтингу важливим фактором може бути функціонування морських портів, системи обслуговування та ремонту, а в перспективі ї будування яхт. Створення нових об'єктів яхтового туризму можливе шляхом використання територій існуючих портів, порт пунктів і причалів на базі незадіяних земельних ділянок і на базі існуючих берегоукріплювальних споруд. Яхтові судна є суднами маломірного флоту й можуть використовувати для стоянок наявні причали маломірного флоту. Розвиток інфраструктурних об'єктів на базі наявних портів, порт пунктів і причалів можливий за наявності зацікавленості власників

і балансоутримувачів цих об'єктів, а також при вирішенні питань про розширення земельних ділянок для розміщення об'єктів та інфраструктури.

Додатковим фактором може бути наявність значної кількості потенціальних об'єктів відвідування, як на приклад природних заповідників, пам'яток археології, історії культури. Все це в значній мірі може збільшувати привабливість регіону для яхтових подорожей, доповнюючи елементами екологічного, культурного, пізнавального туризму.

Важливою ланкою в розвитку яхтового туризму є наявність навчальних закладів України спеціалізуються на підготовці кадрів у сфері морської діяльності. Крім того, в Україні діють 52 навчально-тренажерні заклади, підготовка в яких відповідає міжнародним і національним вимогам.

Але стримувальними факторами з розвитку яхтового туризму є недосконалість законодавчої бази. Значною проблемою є також недостатня інформаційна підтримка. На сьогодні відсутні інформаційні ресурси, інтернет-портал, довідкові матеріали, каталоги, карти, схеми, буклети, а також не здійснюється просування напряму яхтового туризму на міжнародних туристичних виставках і через інші інформаційні канали.

Таким чином можна зробити висновок, що яхтинг як напрям активного туризму має значні перспективи для розвитку на Чорноморському узбережжі України. Популярний в Європі та світі від відпочинку може стати важливим елементом розвитку як внутрішнього так і в'їзного туризму, створюючи додаткові робочі місця, підвищуючи привабливість регіону, залучаючи іноземців до відвідування туристичних об'єктів України. Для цього існує відповідна інфраструктура та давні традиції яхтингу в регіоні. Розвиток яхтингу може стати важливим та перспективним напрямом відпочинку.

Розвиток яхтингу може збільшити потоки туристів, в том числі і іноземних, підвищити привабливість регіону, створити додаткові робочі місця, стати стимулюючим фактором в розвитку відповідної спеціалізованої інфраструктури. Крім іншого, це може бути важливим фактором вбиваючим на формування позитивного іміджу Українських туристичних ресурсів і держави в цілому у світі.

Література:

1. Абрамов В. В. Спортивний туризм. – Х: ХНАМГ, 2011. – 368 с.
2. Биржаков М.Б., Никифоров В.И. Индустрия туризма: Перевозки. – СПб., 2007. – 528 с.
3. Водний фонд України: Штучні водойми – водосховища і ставки: Довідник / [В.В. Гребінь, В.К. Хільчевський, В.А. Сташук, О.В. Чунарьов, О.Є. Ярошевич] / За ред. В.К. Хільчевського, В.В. Гребеня. – К.: «Інтерпрес ЛТД», 2014. – 164 с.
4. Троицкий В.В. О проблемах развития яхтенного туризма в Украине и путях их решения [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://tourlib.net/statti_tourism/troickij.htm
5. Яхтений туризм [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://tourlib.net/statti_otdyh/yahtennyj-turizm.htm
6. Яхтовий туризм [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://infotour.in.ua/yahtennyj-turizm.htm>
7. UNWTO tourism highlights 2019 edition [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>

Санюк І. В.

магістр

Фомін М. В.

доцент кафедри туристичного бізнесу

Харківська державна академія культури

м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ АРХЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Археологічний туризм – один з підвидів культурно-пізнавального туризму, який спрямований на підвищення інтересу громадськості до археології та збереженню історичних пам'яток. Як правило археологічний туризм може включати відвідування археологічних пам'яток, музеїв, центрів інтерпретаційний та історичних реконструкцій, фестивалів, історичних театрів, в окремих випадках навіть участь у розкопках в якості волонтерів [2, с. 230-234].

Ще недавно подібні подорожі цікавили в більшості істориків. Але за останні роки все змінилося – туристи відвідують стародавні